

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

Т. В. Кожухова

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ**

ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ступінь: магістр

Кривий Ріг
2022

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

Т. В. Кожухова

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ**

ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ступінь: магістр

Затверджено на засіданні
кафедри фінансів, обліку та
оподаткування
Протокол № 1
від “29” серпня 2022 р.

Схвалено навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол № 1
від “31” серпня 2022 р.

Кривий Ріг
2022

УДК 657
ББК 65.298
К 58

Кожухова, Т.В.

К 58 Методичні рекомендації до вивчення дисципліни “Облік зовнішньоекономічної діяльності” [Текст]: ступінь магістр/ М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. Фінансів, обліку та оподаткування; Т.В.Кожухова – Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2022. – 38 с.

Методичні рекомендації до вивчення дисципліни “Облік зовнішньоекономічної діяльності” розроблені для студентів усіх форм навчання. У методичних рекомендаціях сформульовано мету вивчення дисципліни, опис дисципліни та її змістових модулів і тем, методів оцінювання і розподілу балів, що отримують студенти упродовж вивчення дисципліни, рекомендації з організації самостійної роботи студентів.

УДК 657
ББК 65.298

© Кожухова Т.В., 2022
© Донецький національний
університет економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського, 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ЧАСТИНА 1. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	7
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	14
Змістовий модуль 1. Основи і правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності	15
Змістовий модуль 2. Особливості обліку розрахункових і зовнішньоекономічних операцій	16
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	23
Змістовий модуль 1. Основи і правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності	24
Змістовий модуль 2. Особливості обліку розрахункових і зовнішньоекономічних операцій	25

ВСТУП

В умовах розвитку та переорієнтації світової системи торгівлі, змін в економічних важелях управління, суттєво зростає значення бухгалтерського обліку, значно підвищуються вимоги до обліку зовнішньоекономічних операцій в Україні, оскільки він повинен не тільки відображати та систематизувати дані з метою узагальнення й одержання інформації про зовнішньоекономічну діяльність, а й забезпечувати необхідними даними з метою їх ефективного використання в управлінні підприємством.

Мета дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності» полягає у формуванні професійних компетентностей щодо концептуальних основ обліку зовнішньоекономічних операцій підприємства, вивченні методів і технології обліку найпоширеніших фінансових та господарських операцій, що застосовуються у зовнішньоекономічних відносинах суб'єктів господарювання України з іноземними контрагентами, набутті вмінь документального забезпечення та відображення зовнішньоекономічних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Предмет: сукупність теоретичних та практичних аспектів формування облікової інформації зовнішньоекономічної діяльності суб'єктом господарювання.

Завдання вивчення: ознайомлення з концептуальними засадами бухгалтерського обліку як інформаційного джерела для управління зовнішньоекономічною діяльністю суб'єкта господарювання; набуття вмінь документального забезпечення та відображення зовнішньоекономічних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку відповідно до законодавства.

Попередні знання, що є основою для вивчення дисципліни, охоплюють знання та навички, отримані студентами після успішного освоєння дисциплін у межах соціальних і поведінкових наук.

Основні завдання, що стоять перед студентом при вивченні дисципліни:

знати законодавчо-нормативну базу з обліку зовнішньоекономічної діяльності, вимоги щодо змісту та форм зовнішньоекономічних контрактів, особливості обліку операцій з іноземною валютою, основні форми розрахунків за зовнішньоекономічними операціями, загальні засади здійснення операцій з експорту, імпорту, товарообмінних операцій, операцій з давальницькою сировиною, міжнародних інвестиційних операцій, особливості обліку операцій з експорту, імпорту, товарообмінних операцій, операцій з давальницькою сировиною, міжнародних інвестиційних операцій, особливості оподаткування зовнішньоекономічних операцій суб'єктів господарювання;

уміти розробляти, впроваджувати й удосконалювати облікову політику підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, визначати первісну вартість матеріальних активів, отриманих за зовнішньоекономічними контрактами, відображати в обліку операції з придбання та продажу іноземної валюти, організувати та здійснювати облік імпортних, експортних, товарообмінних, інвестиційних операцій та операцій з давальницькою сировиною, проводити облік та аналізувати ефективність специфічних

міжнародних операцій, контролювати підготовку зовнішньоекономічних контрактів, здійснювати пошук резервів покращення управлінських рішень на основі обліково-аналітичної інформації.

Особливості дисципліни. Облік зовнішньоекономічної діяльності – гібридна дисципліна, яка поєднує аудиторну (28 годин лекцій та 28 годин практичних занять) та позааудиторну активності (Moodle), передбачає формування системи знань про особливості обліку експортно-імпортних операцій, зовнішньоекономічного бартеру, інших специфічних операцій з метою прийняття оперативних рішень у зовнішньоекономічній діяльності підприємств.

ЧАСТИНА 1.
ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис початкової дисципліни

Найменування показника	Характеристика навчальної дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова дисципліна
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість змістових модулів	2
Лекції, години	28
Практичні/семінарські, годин	28
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	94
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	6,7
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні професійних компетентностей щодо концептуальних основ обліку зовнішньоекономічних операцій підприємства, вивченні методів і технології обліку найпоширеніших фінансових та господарських операцій, що застосовуються у зовнішньоекономічних відносинах суб'єктів господарювання України з іноземними контрагентами, набутті вмінь документального забезпечення та відображення зовнішньоекономічних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Завдання: ознайомлення з концептуальними засадами бухгалтерського обліку як інформаційного джерела для управління зовнішньоекономічною діяльністю суб'єкта господарювання; набуття вмінь документального забезпечення та відображення зовнішньоекономічних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку відповідно до законодавства.

Предмет: сукупність теоретичних і практичних аспектів формування облікової інформації зовнішньоекономічної діяльності суб'єктом господарювання.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Предмет, завдання і зміст дисципліни.

Тема 2. Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі обліку.

Тема 3. Облік валютних коштів.

Тема 4. Облік операцій з експорту.

Тема 5. Облік операцій з імпорту.

Тема 6. Облік зовнішньоекономічних товарообмінних (бартерних) операцій.

Тема 7. Облік операцій з давальницькою сировиною.

Тема 8. Облік міжнародних інвестиційних операцій.

Тема 9. Облік специфічних міжнародних операцій.

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

а) формування:

загальних програмних компетентностей:

вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

здатність генерувати нові ідеї (креативність);

здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

здатність працювати в міжнародному контексті;

здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

фахових програмних компетентностей:

здатність формувати та використовувати облікову інформацію щодо зовнішньоекономічної діяльності підприємства для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу;

здатність формувати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування в сфері зовнішньоекономічної діяльності відповідно до стратегічних цілей підприємства;

здатність виконувати адміністративно-управлінські функції у сфері зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання, органів державного сектору;

здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу контролю, аудиту, оподаткування зовнішньоекономічної діяльності;

здатність застосовувати спеціальні професійні знання і навички з обліку та оподаткування експортних, імпорتنих, зовнішньоекономічних бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною від нерезидентів та організувати на підприємствах усіх форм власності облік специфічних операцій зовнішньоекономічної діяльності;

б) досягнення програмних результатів навчання:

організувати, розвивати, моделювати системи обліку і координувати діяльність облікового персоналу з урахуванням потреб менеджменту суб'єктів господарювання;

визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, надавати консультації управлінському персоналу суб'єкта господарювання щодо облікової інформації;

готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку. Аналізу, контролю, аудиту, оподаткування;

знати теорію, методику і практику обліку зовнішньоекономічної діяльності з метою організації облікового процесу та координації діяльності облікового персоналу для забезпечення потреб менеджменту суб'єктів господарювання та прийняття контрольних оперативних і стратегічних управлінських рішень.

в) набуття **результатів навчання** (згідно з Дублінськими дескрипторами):

– **знання:**

законодавчо-нормативної бази з обліку зовнішньоекономічної діяльності;

вимог щодо змісту та форм зовнішньоекономічних контрактів;

особливостей обліку операцій з іноземною валютою;

основних форм розрахунків за зовнішньоекономічними операціями;

загальних засад здійснення операцій з експорту, імпорту, товарообмінних операцій,

операцій з давальницькою сировиною, міжнародних інвестиційних операцій;

особливостей обліку операцій з експорту, імпорту, товарообмінних операцій,

операцій з давальницькою сировиною, міжнародних інвестиційних операцій;

особливостей оподаткування зовнішньоекономічних операцій суб'єктів господарювання;

особливостей оподаткування зовнішньоекономічних операцій суб'єктів господарювання;

– **уміння/навички:**

розробляти, впроваджувати й удосконалювати облікову політику підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність;

визначати первісну вартість матеріальних активів, отриманих за зовнішньоекономічними контрактами;

відображати в обліку операції з придбання та продажу іноземної валюти;

організувати та здійснювати облік імпортних, експортних, товарообмінних, інвестиційних операцій та операцій з давальницькою сировиною;

проводити облік та аналізувати ефективність специфічних міжнародних операцій;

контролювати підготовку зовнішньоекономічних контрактів;

здійснювати пошук резервів покращення управлінських рішень на основі обліково-аналітичної інформації.

– **комунікація:**

доносити знання з питань обліку зовнішньоекономічної діяльності до усіх зацікавлених осіб;

ефективно взаємодіяти - дослухатися, сприймати та викладати думку щодо вирішення проблем обліку зовнішньоекономічної діяльності;

публічно виступати перед аудиторією з питань обліку зовнішньоекономічної діяльності;

переконувати інших за допомогою аргументів та послідовної комунікації;

– **відповідальність і автономія:**

самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі та проблеми у сфері обліку зовнішньоекономічної діяльності;

мати ініціативність, автономно приймати рішення та відповідати за результати своєї діяльності, пов'язаної з обліком зовнішньоекономічної діяльності.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
Змістовий модуль 1. Основи і правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності					
Тема 1. Предмет, завдання і зміст дисципліни	14	2	2	-	10
Тема 2. Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі обліку	14	2	2	-	10
Разом за змістовим модулем 1	28	4	4	-	20
Змістовий модуль 2. Особливості обліку розрахункових і зовнішньоекономічних операцій					
Тема 3. Облік валютних коштів	18	4	4	-	10
Тема 4. Облік операцій з експорту	18	4	4	-	10
Тема 5. Облік операцій з імпорту	18				10
Тема 6. Облік зовнішньоекономічних товарообмінних (бартерних) операцій	18	4	4	-	10
Тема 7. Облік операцій з давальницькою сировиною	18	4	4	-	10
Тема 8. Облік міжнародних інвестиційних операцій	16	2	2	-	12
Тема 9. Облік специфічних міжнародних операцій	16	2	2	-	12
Разом за змістовим модулем 2	122	24	24	0	74
Усього годин	150	28	28	0	94

4. Теми семінарських /практичних/ лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар - дискусія Особливості зовнішньоекономічної діяльності, нормативно-правовим регулюванням зовнішньоекономічних операцій.	2
2	Семінар з виконанням практичних завдань Особливості укладання зовнішньоекономічних контрактів.	2
3	Семінар - дискусія Загальні засади обліку операцій з іноземною валютою	2
4	Семінар з виконанням практичних завдань Особливості відображення в обліку операцій з придбання та продажу іноземної валюти	2
5	Семінар - дискусія Загальні засади обліку операцій з експорту	2
6	Семінар з виконанням практичних завдань Особливості відображення в обліку операцій з експорту товарів і послуг	2
7	Семінар - дискусія Загальні засади обліку операцій з імпорту	2
8	Семінар з виконанням практичних завдань Особливості відображення в обліку операцій з імпорту товарів і послуг	2
9	Семінар - дискусія Загальні засади обліку зовнішньоекономічних товарообмінних (бартерних) операцій	2
10	Семінар з виконанням практичних завдань Особливості відображення в обліку зовнішньоекономічних товарообмінних (бартерних) операцій	2
11	Семінар - дискусія Загальні засади здійснення операцій з давальницькою сировиною від нерезидента	2
12	Семінар з виконанням практичних завдань Особливості відображення в обліку операцій з давальницькою сировиною від нерезидента	2
13	Семінар з виконанням практичних завдань Особливості обліку міжнародних інвестиційних операцій	2
14	Семінар з виконанням практичних завдань Особливості обліку специфічних міжнародних операцій (облік операцій з міжнародного лізингу, операцій з експорту та імпорту за договорами комісії)	2
Всього		28

5. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

**Оцінювання студентів протягом семестру
(очна форма навчання)**

№ практичного заняття	Аудиторна робота						Позааудиторна робота	Сума балів
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Захист групових проєктів	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1								
Семинар 1	-	-	1	-	-	-	-	1
Семинар 2	-	1	1	-	5	-	-	7
Разом змістовий модуль 1	-	1	2	-	5	-	-	8
Змістовий модуль 2								
Семинар 3	-	-	2	-	-	-	-	
Семинар 4	-	2	1	-	-	-	-	
Семинар 5	-	-	2	-	-	-	-	
Семинар 6	-	2	1	-	-	-	-	
Семинар 7	-	-	2	-	-	-	-	
Семинар 8	-	2	1	-	-	-	-	
Семинар 9	-	-	2	-	-	-	-	
Семинар 10	-	2	1	-	-	-	-	
Семинар 11	-	-	2	-	-	-	-	
Семинар 12	-	2	1	-	-	-	-	
Семинар 13	-	-	1	-	-	-	-	
Семинар 14	-	-	1	10	5	-	-	
Разом змістовий модуль 2	-	10	17	10	5	-	-	42
Разом	-	11	19	10	10	-	-	50

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
15	15	20		

Загальне оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ
ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ОСНОВИ І ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Предмет, завдання і зміст дисципліни

Семінар 1 «Особливості зовнішньоекономічної діяльності, нормативно-правовим регулювання зовнішньоекономічних операцій»

Семінар – дискусія

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Предмет курсу. Цілі і задачі бухгалтерського обліку зовнішньоекономічних операцій.
2. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та порядок їх реєстрації.
3. Нормативно-правове регулювання зовнішньоекономічних операцій в Україні.

Тема 2. Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі обліку

Семінар 2 «Особливості укладання зовнішньоекономічних контрактів»

Семінар – дискусія

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Поняття зовнішньоекономічного контракту та його функції.
2. Порядок укладання зовнішньоекономічного контракту.

2. Виконання практичних завдань.

1. Скласти зовнішньоекономічний контракт на поставку товару - гранітної продукції на суму 28000 дол. США на умовах FCA-Кривий Ріг (INCOTERMS 2020) автотранспортом, попередньої плати 100%, термін відвантаження продукції - протягом 30 днів з моменту отримання попередньої плати.

2. Скласти зовнішньоекономічний контракт на закупівлю каменеобробного обладнання на суму 31 500 дол. США на умовах СІР-Дніпро (INCOTERMS 2020) повітряним транспортом, попередньої плати 100%, термін відвантаження продукції - протягом 30 днів з моменту перерахування попередньої плати.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКОВИХ І ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

Тема 3. Облік валютних коштів

Семінар 3 «Загальні засади обліку операцій з іноземною валютою» Семінар – дискусія

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Загальні вимоги щодо обліку валютних коштів.
2. Порядок відкриття рахунків в іноземній валюті.
3. Класифікатор іноземних валют.
4. Синтетичний та аналітичний облік валютних операцій.
5. Облік курсових різниць.

Тема 3. Облік валютних коштів

Семінар 4 «Особливості відображення в обліку операцій з придбання та продажу іноземної валюти» Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Облік придбання іноземної валюти.
2. Облік продажу іноземної валюти.
2. Виконання практичних завдань.
  1. Для купівлі іноземної валюти 25 972,44 дол. США на підставі контракту до початку торгів підприємством перераховано гривневий еквівалент за попереднім курсом 35,56 грн./дол. США (у тому числі комісія банку 0,8 %). У той же день зараховано на валютний рахунок підприємства 25 972,44 дол. США. Курс Національного банку України на дату зарахування іноземної валюти – 35,90 грн./дол. США; фактичний (ринковий) курс купівлі – 35,43 грн./дол. США.
  2. Підприємство подало до банку заяву на продаж іноземної валюти – 10 210,31 дол. США. Комісійна винагорода 0,3 % утримується банком із суми гривень, отриманих від продажу іноземної валюти. Курс Національного банку України на дату продажу 35,90 грн./дол. США. Комерційний курс – 34,80 грн./дол. США.

Тема 4. Облік операцій з експорту

Семінар 5 «Загальні засади обліку операцій з експорту» Семінар – дискусія

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Загальні засади здійснення операцій з експорту.
2. Порядок здійснення розрахунків за операціями з експорту.

Тема 4. Облік операцій з експорту

Семінар 6 «Особливості відображення в обліку операцій з експорту товарів і послуг» Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Завдання бухгалтерського обліку операцій з експорту (визначення моменту визнання доходів і витрат, оцінка витрат за операцією з експорту, визначення фінансових результатів від операцій з експорту, формування достовірної інформації про курсові різниці).

2. Правила відображення операцій з експорту в бухгалтерському обліку.

2. Виконання практичних завдань.

1. Експорт товарів (перша подія – отримання оплати). Підприємство 21.03 отримало від покупця-нерезидента аванс за партію товару в сумі 20000 євро (курс НБУ – 35,56 грн. за 1 євро). На наступний день банк зарахував виручку на поточний валютний рахунок підприємства (курс НБУ 35,55 грн. за 1 євро). На дату балансу (31.03) курс НБУ склав 35,57 грн. за 1 євро. Товар відвантажено 09.04 (курс НБУ – 35,58 грн. за 1 євро). Облікова вартість відвантаженого товару – 190000 грн. Сума митних платежів склала 25000 грн.(умовно). Відобразити в бухгалтерському обліку операцію з експорту.

2. Експорт товарів (перша подія – відвантаження товару). Підприємством 21.03. відвантажено на експорт товари на суму 20000 євро (курс НБУ – 35,56 грн. за 1 євро). На дату балансу (31.03) курс НБУ склав 35,57 грн. за 1 євро. Валютна виручка надійшла від нерезидента на розподільчий рахунок 09.04 (курс НБУ – 35,58 грн. за 1 євро). На наступний день банк зарахував виручку на поточний валютний рахунок підприємства (курс НБУ 35,55 грн. за 1 євро). Облікова вартість відвантаженого товару – 190000 грн. Сума митних платежів склала 2500 грн.(умовно). Відобразити в бухгалтерському обліку операцію з експорту.

Тема 5. Облік операцій з імпорту
Семінар 7 « Загальні засади обліку операцій з імпорту »
Семінар – дискусія

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Загальні засади здійснення операцій з імпорту.
2. Порядок здійснення розрахунків за операціями з імпорту.

Тема 5. Облік операцій з імпорту

Семінар 8 « Особливості відображення в обліку операцій з імпорту товарів і послуг »
Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Методи визначення митної вартості імпортованих товарів.
2. Правила відображення операцій з експорту в бухгалтерському обліку.

2. Виконання практичних завдань.

1. Підприємством 10.12 отримано від нерезидента товар, договірна вартість якого склала 1 000 дол. США. Мито, сплачене при митному оформленні товару, - 10 % від його митної вартості. Оплата перерахована постачальнику 14.01. Курс НБУ: на момент митного оформлення і оприбуткування товару – 35,13 грн. за 1 дол. США; на останній день звітного періоду (31.12.) – 35,16 грн. за 1 дол. США; на дату перерахування оплати нерезиденту – 35,17 грн. за 1 дол. США. Відобразити в бухгалтерському обліку операцію з імпорту.

2. Аванс за імпортованим контрактом за товар, договірна вартість якого склала 20 000 дол. США, перераховано постачальнику 22.12. Товар отримано 16.01 р. Мито, сплачене при митному оформленні – 10 %. Курс НБУ на дату перерахування плати (22.12) – 35,88 грн. за 1 дол. США; на останній день звітного періоду (31.12) – 35,93 грн. за 1 дол. США; на дату митного оформлення та оприбуткування товару (16.01) – 35,75 грн. за 1 дол. США. Відобразити в бухгалтерському обліку операцію з імпорту.

Тема 6. Облік зовнішньоекономічних товарообмінних (бартерних) операцій

Семінар 9 « Загальні засади обліку зовнішньоекономічних товарообмінних (бартерних) операцій »
Семінар – дискусія

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:
2. Сутність зовнішньоекономічних (бартерних) операцій.
3. Документальне оформлення зовнішньоекономічних (бартерних) операцій.

Тема 6. Облік зовнішньоекономічних товарообмінних (бартерних) операцій

Семінар 10 «Особливості відображення в обліку зовнішньоекономічних товарообмінних (бартерних) операцій»

Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Відображення в бухгалтерському обліку імпортової частини за зовнішньоекономічною бартерною операцією.

2. Відображення в бухгалтерському обліку експортної частини за зовнішньоекономічною бартерною операцією.

2. Виконання практичних завдань.

1. Зовнішньоекономічний бартер товарами (імпорт, експорт). Підприємство-резидент згідно з договором з підприємством-нерезидентом в обмін на поставлену нерезидентом партію товару, контрактна вартість якого – €12 000, постачає йому товар вартістю також €12 000. Первісна вартість відвантаженого товару на експорт – 300 000 грн. Мито – 10 %, митні послуги – 0,2 %. Курс Національного банку України на дату: митного оформлення та оприбуткування товару – 35,56 грн./євро; митного оформлення та відвантаження товару нерезиденту – 35,57 грн./євро.

2. Зовнішньоекономічний бартер товарами (експорт, імпорт). Резидент постачає партію товару, контрактна вартість якого – €12 000, нерезиденту в обмін на товар вартістю також €12 000. Первісна вартість відвантаженого товару на експорт – 300 000 грн. Мито – 10 %, митні послуги – 0,2 %. Курс Національного банку України на дату: митного оформлення та відвантаження товару нерезиденту – 35,57 грн./євро, митного оформлення та оприбуткування товару – 35,56 грн./євро.

Тема 7. Облік операцій з давальницькою сировиною

Семінар 11 «Загальні засади здійснення операцій з давальницькою сировиною від нерезидента»

Семінар – дискусія

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Сутність операцій з давальницькою сировиною.

2. Нормативно-правове регулювання операцій з давальницькою сировиною.

Тема 7. Облік операцій з давальницькою сировиною

Семінар 12 «Особливості відображення в обліку операцій з давальницькою сировиною від нерезидента»

Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Загальні засади здійснення операцій з давальницькою сировиною від нерезидента.

2. Бухгалтерський облік давальницьких операцій у виконавця-резидента.

2. Виконання практичних завдань.

1. Розрахунок за переробку давальницької сировини нерезидента грошовими коштами на умовах попередньої плати. Замовник-нерезидент відвантажив в адресу виконавця-резидента України давальницьку сировину, контрактна вартість якої склала 10 000 євро. Договірна вартість послуг з переробки давальницької сировини – 2 000 євро. Оплата послуг з переробки здійснюється в іноземній валюті на умовах попередньої плати. Фактична виробнича собівартість послуг з переробки давальницької сировини 35 300 грн. Сплачені митні платежі за митне оформлення (умовно): при ввезенні давальницької сировини – 10000 грн.; при вивезенні готової продукції – 10000 грн. Курс Національного банку України: на дату митного оформлення давальницької сировини – 35,40 грн./євро; на дату надходження попередньої плати в іноземній валюті за послуги з переробки давальницької сировини – 35,41 грн./євро; на дату підписання акту наданих послуг з переробки давальницької сировини – 35,33 грн./євро. Відобразити в обліку операцію з давальницькою сировиною.

2. Розрахунок за переробку давальницької сировини нерезидента грошовими коштами на умовах наступної оплати. Замовник-нерезидент відвантажив за адресою виконавця – резидента України давальницьку сировину, контрактна вартість якої склала 10 000 євро. Договірна вартість послуг з переробки давальницької сировини – 2 000 євро. Фактична виробнича собівартість послуг з переробки давальницької сировини 35 300 грн. Сплачені митні платежі за митне оформлення (умовно): при ввезенні давальницької сировини – 10000 грн.; при вивезенні готової продукції – 10000 грн. Курс Національного банку України: на дату митного оформлення давальницької сировини – 35,40 грн./євро; на дату підписання акту наданих послуг з переробки давальницької сировини – 35,33 грн./євро; на дату надходження оплати в іноземній валюті за послуги з переробки давальницької сировини – 35,41 грн./євро. Оплата послуг з переробки здійснюється в іноземній валюті після підписання сторонами акту наданих послуг. Відобразити в обліку операцію з давальницькою сировиною.

Тема 8. Облік міжнародних інвестиційних операцій
Семінар 13 « Особливості обліку міжнародних інвестиційних операцій »
Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Правова основа здійснення іноземних інвестицій в Україну.
2. Облік міжнародних інвестиційних операцій.

2. Виконання практичних завдань:

1. Зареєстрований капітал підприємства з іноземними інвестиціями становить \$70 000 за курсом 38,05 грн./дол. США. Іноземний інвестор здійснив внески в статутний капітал у вигляді: обладнання на суму \$45 000 за курсом 38,05 грн./дол. США, програмного забезпечення у вигляді комп'ютерної програми на суму \$15 000 за курсом 37,90 грн./дол. США, валюти на суму \$10 000 за курсом 37,99 грн./дол. США. Нараховано та сплачено митні платежі при оформленні документів на обладнання (умовно) – 1 2000 грн. Відобразити здійснені господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку та розрахувати курсову різницю.

2. При ліквідації підприємства з іноземними інвестиціями здійснено такі господарські операції: відображено повернення внесків учасникам у статутний фонд при їх виході з товариства на суму 150 000 грн.; видано суму внесків учасникам на суму 150 000 грн.; списано резервний фонд 70 000 грн. та додатковий капітал 112 000 грн. на нерозподілений прибуток. Здійсніть бухгалтерські проведення по господарських операціях.

Тема 9. Облік специфічних операцій

Семінар 14 « Особливості обліку специфічних міжнародних операцій (облік операцій з міжнародного лізингу, операцій з експорту та імпорту за договорами комісії)»

Семінар з виконанням практичних завдань

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Сутність міжнародних лізингових операцій.
2. Облік операцій з міжнародного лізингу.
3. Загальні поняття комісійних операцій у зовнішньоекономічній діяльності.
4. Облік операцій з експорту та імпорту за договорами комісії.

2. Виконання практичних завдань:

1. Укладено договір на фінансовий лізинг з нерезидентом, відповідно до якого право власності на об'єкт лізингу переходить до лізингоодержувача. Об'єкт лізингу – виробниче обладнання, справедлива вартість якого – 50 000 дол. США. Термін договору – 5 років, з 01.01. Річна оренда – 12 % річних. Один раз на квартал здійснюється нарахування і сплата лізингових платежів. Курс

Національного банку України: на дату митного оформлення об'єкта лізингу – 35,05 грн./дол. США; на дату нарахування та сплати лізингового платежу – 35,03 грн./дол. США; на звітну дату – 35,06 грн./дол. США. Митні витрати під час митного оформлення: митні послуги – 0,6 % від вартості об'єкта оренди; ввізне мито – 9 % (умовно).

2. Комітент-резидент передає комісіонеру-нерезиденту для реалізації за кордоном товар, вартість якого складає 50 000 грн., та отримує валютну виручку від комісіонера в сумі 2 500 дол. США. Сума комісійної винагороди – 50 дол. США. Відобразити операції з реалізації товару за договором комісії на рахунках бухгалтерського обліку комітента (курс НБУ 35,00 грн./дол. США (умовно)).

ЧАСТИНА 3.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ОСНОВИ І ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Предмет, завдання і зміст дисципліни.

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Відмінності зовнішньоекономічних операцій від операцій, що здійснюються підприємствами та установами на внутрішньому ринку.
2. Об'єкти та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
3. Основні завдання обліку зовнішньоекономічних операцій.
4. Особливості нормативно-правового регулювання зовнішньоекономічних операцій.
5. Проблеми обліку зовнішньоекономічних операцій.

Список рекомендованої літератури

Основна

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. №959-ХІІ із змінами та доповненнями.

Додаткова

1. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / за заг. ред. С. О. Кузнецова. – Х. : Видавництво Іванченко І. С., 2019. – 221 с.
2. Танасієва М.М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / М.М. Танасієва. Чернівці : Технодрук, 2021. 100 с.

Інформаційні ресурси

Офіційний сайт законодавства України // www.zakon.rada.gov.ua

Тема 2. Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі обліку

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, виконання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Структура зовнішньоекономічного договору (контракту).

2. Міжнародні правила ІНКОТЕРМС.
3. Класифікація товарів по Українській класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД).

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. №959-ХІІ із змінами та доповненнями.
2. Закон України “Про митний тариф України” від 04.06.2020 року № 674-ІХ.

Додаткова

1. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / за заг. ред. С. О. Кузнецова. – Х. : Видавництво Іванченко І. С., 2019. – 221 с.
2. Танасієва М.М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. / М.М. Танасієва. Чернівці : Технодрук, 2021. 100 с.

Інформаційні ресурси

Офіційний сайт законодавства України // www.zakon.rada.gov.ua

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКОВИХ І ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

Тема 3. Облік валютних коштів

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, виконання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Поняття та класифікація іноземної валюти.
2. Банківські рахунки в іноземній валюті
3. Бухгалтерський облік курсових різниць.
4. Монетарні та немонетарні статті балансу.
5. Підстави для купівлі і перерахування іноземної валюти.
6. Поняття балансової вартості валюти.

3. *Виконайте практичні завдання:*

1.10 на розподільчий рахунок фірма “Макс” отримала виручку від продажу товарів в сумі 12000 дол.США за курсом НБУ 35,4 грн. за 1 дол.США. 11.03 продано виручку, комісія банку - 0,3% від суми проданої інвалюти. Скласти

журнал господарських операцій, якщо відомо, що курс НБУ: на дату перерахування валюти на продаж 35,35 грн за 1 дол.США; на дату продажу 35,4 грн за 1 дол.США; курс продажу валюти на міжбанківському ринку 35,3 грн за 1 дол.США

2. Підприємство отримало від свого іноземного покупця 3000 євро як авансову оплату (курс НБУ – 30,7 грн./євро). Подано заявку на продаж усієї суми валюти (курс НБУ – 30,65 грн./євро). Валюта була продана того ж дня, гривні зараховані на поточний рахунок. Курс продажу на міжбанківському валютному ринку України: варіант А – 30,4 грн./євро; варіант Б – 30,75 грн./євро. Комісія банку – 0,3%. Відобразити операції продажу валюти в бухгалтерському обліку.

4. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Депозитний рахунок відкривається підприємством

- А. на певний строк, згідно з договором з банком
- Б. на весь час діяльності підприємства
- В. на певний строк для обліку кредитів

2. Транзитний рахунок застосовується підприємством

- А. для зарахування валютних ресурсів
- Б. для зарахування кредитів
- В. для здійснення розрахунків

3. Синтетичний облік іноземної валюти ведеться

- А. у національній валюті за курсом Національного банку України
- Б. в іноземній валюті
- В. в іноземній та національній валюті за курсом Національного банку України

4. Куплена іноземна валюта на МВРУ зараховується на валютний рахунок

- А. за курсом МВРУ
- Б. за курсом проданої іншої іноземної валюти
- В. за курсом НБУ

5. Кількість грошових коштів, які перераховуються для купівлі іноземної валюти, залежать

- А. від курсу МВРУ на день продажу
- Б. від курсу МВРУ за попередній день продажу
- В. за курсом НБУ

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Закон України “Про валюту і валютні операції” від 21.06.2018 р. № 2473-VIII.

2. Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України, затверджене Постановою Правління НБУ від 02.01.2019 № 1, із змінами і доповненнями.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193, із змінами і доповненнями

4.Класифікатор іноземних валют і банківських металів, затверджений постановою Правління НБУ від 04.02.98 р. № 34 із змінами і доповненнями.

Додаткова

1. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / за заг. ред. С. О. Кузнецова. – Х. : Видавництво Іванченко І. С., 2019. – 221 с.

2.Танасієва М.М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. / М.М. Танасієва. Чернівці : Технодрук, 2021. 100 с.

Інформаційні ресурси

Офіційний сайт законодавства України // www.zakon.rada.gov.ua

Тема 4. Облік операцій з експорту

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, виконання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Момент виникнення доходів та величина доходів при експорті.

2. Граничні строки розрахунків за експортними операціями.

3. ПДВ при експорті товарів і послуг.

3. *Виконайте практичні завдання:*

1. Підприємство надає рекламні послуги у друкованих виданнях на митній території України. Замовником послуг виступає нерезидент. Сума наданих послуг – 15 000 дол. США. Половина оплати надійшла 27.04, курс НБУ (умовно) – 37,9712 грн./дол. США. Акт про надання послуг підписано на всю вартість 10.05, курс НБУ умовно – 38,0 грн./дол. США. Решта оплати надійшла 15.05, курс НБУ (умовно) – 38,5 грн./дол. США. Відобразити операції з експорту послуг на рахунках бухгалтерського обліку.

2. Підприємство відвантажило товари на експорт на суму 15680 дол. США. Облікова вартість товарів – 270000 грн. Курс НБУ на дату відвантаження становив 35,01 грн./дол. США. Митні платежі - 20500 грн. (умовно). Оплата за відвантажені товари надійшла від іноземного покупця на наступний день, курс НБУ на цю дату становив 35,0 грн./дол. США. Підприємство подало до банку заяву на продаж іноземної валюти в сумі 15680 дол. США. Комісійна винагорода 0,3% утримується банком із суми гривень, отриманих від продажу іноземної валюти. Відобразити в обліку операції з експорту товарів та продажу іноземної валюти. Курс НБУ на дату продажу 35.99 грн./дол. США. Комерційний курс – 35.99 грн./дол. США.

4.*Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Кошти в іноземній валюті, що надходять на користь підприємства, підлягають попередньому зарахуванню банком на
А. поточний рахунок

Б. розподільчий рахунок

В. депозитний рахунок

2. Розмір дебіторської заборгованості в іноземній валюті покупця-нерезидента перед підприємством-експортером станом на останній день кожного звітного кварталу

А. повинен перераховуватися за поточним офіційним курсом НБУ

Б. не повинен перераховуватися за поточним офіційним курсом НБУ

В. повинен перераховуватися за ринковим курсом

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-17 зі змінами і доповненнями.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193, із змінами і доповненнями

Додаткова

1. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / за заг. ред. С. О. Кузнецова. – Х. : Видавництво Іванченко І. С., 2019. – 221 с.

2. Танасієва М.М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / М.М. Танасієва. Чернівці : Технодрук, 2021. 100 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт законодавства України // www.zakon.rada.gov.ua

2. Офіційний сайт Національного банку України // www.bank.gov.ua

Тема 5. Облік операцій з імпорту

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, виконання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Формування первісної вартості імпортованих товарів в бухгалтерському обліку.

2. Граничні строки розрахунків за імпортованими операціями.

3. ПДВ при імпорті товарів і послуг.

3. *Виконайте практичні завдання:*

1. АТ «БФТ» отримало товари від іноземного постачальника на суму 30115 дол. США., при цьому сплачено мито в сумі 10000 грн. (умовно), ПДВ 20%. Для купівлі 30115 дол. США для розрахунку з іноземним постачальником на підставі контракту до початку торгів товариством перераховано гривневий

еквівалент за попереднім курсом 35,00 грн./дол. США (у т.ч. комісія банку 0,3%). У той же день зараховано на валютний рахунок підприємства 30115 дол. США., перерахована плата іноземному постачальнику. Відобразити в обліку операцію з імпорту товарів та купівлі валюти, якщо курс НБУ: на дату отримання товарів - 35,0 грн./дол. США; на дату зарахування іноземної валюти – 34,99 грн./дол. США; фактичний (ринковий) курс купівлі – 34,92 грн./дол. США.

2. Фірмою “Евротек” 10.08 отримано імпорتنі товари вартістю 4500 дол. США. Сплачено мито – 2%, митні платежі - 0,2% та ПДВ. Оплата послуг по транспортуванню та страхуванню вантажу здійснюється українським покупцем. Перевізнику сплачено 100 дол. США за доставку до місця призначення, сплачено послуги української страхової компанії в сумі 2780 грн. Оплата за одержані товари проведена 21.08. Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку, якщо курс НБУ на 10.08 року складав 32,98 грн. за 1 дол., а на 21.08 – 32,9 грн. за 1 дол.

4. Розв'яжіть тестове завдання:

1. Ввезення товарів з імпорту на умовах відстрочки постачання за операціями після 05.04.2022 р., здійснюється

А. не пізніше 90 календарних днів з дати оформлення ВМД

Б. не пізніше 120 календарних днів з моменту перерахування авансового внеску

В. не пізніше 180 календарних днів з моменту перерахування авансового внеску.

5. Виконайте індивідуальне завдання:

Використовуючи умовні дані (табл. 1, 2) відобразити кореспондуючі рахунки по операціях, закрити рахунки доходів і витрат та скласти журнал господарських операцій фірми. Курс НБУ: 25.12 - 30,28 грн./€, 31.12 - 30,42 грн./€, 10.01 - 30,41 грн./€, 15.01 - 30,52 грн./€, 23.01 – 30,32 грн./€, 01.04– 30,99 грн./€, 10.04.2017 р. – 30,94 грн./€.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-17 зі змінами і доповненнями.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193, із змінами і доповненнями

Додаткова

2. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / за заг. ред. С. О. Кузнецова. – Х. : Видавництво Іванченко І. С., 2019. – 221 с.

16. Танасієва М.М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / М.М. Танасієва. Чернівці : Технодрук, 2021. 100 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт законодавства України // www.zakon.rada.gov.ua

2. Офіційний сайт Національного банку України // www.bank.gov.ua

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-17 зі змінами і доповненнями.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193, із змінами і доповненнями

Додаткова

3. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / за заг. ред. С. О. Кузнецова. – Х. : Видавництво Іванченко І. С., 2019. – 221 с.

16. Танасієва М.М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / М.М. Танасієва. Чернівці : Технодрук, 2021. 100 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт законодавства України // www.zakon.rada.gov.ua

2. Офіційний сайт Національного банку України // www.bank.gov.ua

Тема 6. Облік зовнішньоекономічних товарообмінних (бартерних) операцій

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, виконання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Обмеження за зовнішньоекономічними бартерними договорами.

2. Граничні строки розрахунків за імпортними операціями.

3. Формування доходу від реалізації активів, визначення первісної вартості отриманих активів при здійсненні зовнішньоекономічного бартеру.

3. *Виконайте практичні завдання:*

1. Підприємство-резидент згідно з договором з підприємством-нерезидентом в обмін на поставлену нерезидентом партію товару, контрактна вартість якого - €10620, постачає йому товар вартістю також €10620. Первісна вартість відвантаженого товару на експорт – 250000 грн. Мито – 10%, митні послуги – 0,2%. Курс НБУ на дату: митного оформлення та оприбуткування товару – 35,74 грн./євро; митного оформлення та відвантаження товару нерезиденту - 35,69 грн./євро.

2. Підприємство “Кристал” уклало бартерний контракт з іноземною фірмою “GNJL”. Сума контракту складає 15300 дол. США. Облікова вартість експортних товарів – 280000 грн. Курс НБУ на момент експорту товарів 35,9 грн. за 1 дол. США, а на момент імпорту товарів – 35,95 грн. за 1 дол. США. Відобразити операції з бартеру на рахунках бухгалтерського обліку, якщо при здійсненні експорту товарів митні платежі становили 11250 грн., а на митну вартість

імпортованих товарів нараховане мито на суму 20500 грн., митні платежі – 5000 грн. (умовно).

4. Розв'яжіть тестові завдання:

1. До особливостей обліку бартерних операцій відносяться

- А. відсутність грошових розрахунків з іноземним партнером
- Б. момент відвантаження продукції на експорт вважається моментом її реалізації
- В. кредиторська заборгованість іноземному партнеру за товари, що імпортуються, повинна дорівнювати контрактній вартості відвантаженої продукції на експорт

2. Дебіторська заборгованість за бартерною угодою, яка виникла під час надходження матеріалів від нерезидента

- А. не перераховується як на кінець звітного періоду, так і на момент її погашення
- Б. перераховується як на кінець звітного періоду, так і на момент її погашення

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Закон України «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності» від 23.12.98р. №351-XIV, зі змінами та доповненнями.

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-17 зі змінами і доповненнями.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193, із змінами і доповненнями

Додаткова

1. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / за заг. ред. С. О. Кузнецова. – Х. : Видавництво Іванченко І. С., 2019. – 221 с.

2. Танасієва М.М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / М.М. Танасієва. Чернівці : Технодрук, 2021. 100 с.

Інформаційні ресурси

- 1. Офіційний сайт законодавства України // www.zakon.rada.gov.ua
- 2. Офіційний сайт Національного банку України // www.bank.gov.ua

Тема 7. Облік операцій з давальницькою сировиною

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, виконання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

- 1. Порядок здійснення операцій з переробки іноземної давальницької

сировини на митній території.

2. Оподаткування операцій з давальницькою сировиною від нерезидента.

3. *Виконайте практичні завдання:*

1. Замовник-нерезидент відвантажив в адресу виконавця – резидента України давальницьку сировину, контрактна вартість якої склала 18450 євро. Договірна вартість послуг з переробки давальницької сировини – 3700 євро. Фактична виробнича собівартість послуг з переробки давальницької сировини 85000 грн. Сплачені митні платежі за митне оформлення (умовно): при ввезенні давальницької сировини – 5000 грн.; при вивезенні готової продукції – 5000 грн. Курс НБУ: -на дату митного оформлення давальницької сировини – 35,84 грн./євро; на дату підписання акту наданих послуг з переробки давальницької сировини – 35,81 грн./євро; на дату надходження оплати в іноземній валюті за послуги з переробки давальницької сировини – 35,85 грн./євро. Оплата послуг з переробки здійснюється в іноземній валюті після підписання сторонами акту наданих послуг.

2. Замовник-нерезидент відвантажив в адресу виконавця-резидента України давальницьку сировину, контрактна вартість якої склала 15800 євро. Договірна вартість послуг з переробки давальницької сировини – 2500 євро. Оплата послуг з переробки здійснюється в іноземній валюті на умовах попередньої плати. Фактична виробнича собівартість послуг з переробки давальницької сировини 53700 грн. Сплачені митні платежі за митне оформлення (умовно): при ввезенні давальницької сировини – 5000 грн.; при вивезенні готової продукції – 5000 грн. Курс НБУ: на дату митного оформлення давальницької сировини – 35,51 грн./євро; на дату надходження попередньої плати в іноземній валюті за послуги з переробки давальницької сировини – 35,53 грн./євро; на дату підписання акту наданих послуг з переробки давальницької сировини – 35,49 грн./євро.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Митний кодекс України від від 13.03.2012 № 4495-VI, із змінами та доповненнями

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-17 зі змінами і доповненнями.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193, із змінами і доповненнями

Додаткова

1. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / за заг. ред. С. О. Кузнецова. – Х. : Видавництво Іванченко І. С., 2019. – 221 с.

2. Танасієва М.М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / М.М. Танасієва. Чернівці : Технодрук, 2021. 100 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт законодавства України // www.zakon.rada.gov.ua

2. Офіційний сайт Національного банку України // www.bank.gov.ua

Тема 8. Облік міжнародних інвестиційних операцій

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, виконання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Правові підстави здійснення іноземних інвестицій в Україну.
2. Облік внесення іноземних інвестицій валютою в статутний капітал.
3. Облік внесення основних засобів іноземним інвестором.

3. *Виконайте практичні завдання:*

1. Зареєстрований капітал зареєстрованого підприємства з іноземними інвестиціями складає \$90 000 за курсом 35,09 грн./дол. США. Іноземний інвестор здійснив внески в зареєстрований капітал у вигляді: автомобіля на суму \$45 000 за курсом 35,05 грн./дол. США; прав на оренду приміщення на суму \$15 000 за курсом 35,93 грн./дол. США, валюти на суму \$30 000 за курсом 36,91 грн./дол. США. Нараховано та сплачено митні платежі при оформленні документів на автомобіль (умовно) – 17000 грн., збір за державну реєстрацію іноземних інвестицій – 5000 грн. Відобразити здійснені господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку та розрахувати курсову різницю.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18.09.1991 р. № 1560-ХІІ.
2. Митний кодекс України від від 13.03.2012 № 4495-VI, із змінами та доповненнями
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-17 зі змінами і доповненнями.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193, із змінами і доповненнями

Додаткова

1. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / за заг. ред. С. О. Кузнецова. – Х. : Видавництво Іванченко І. С., 2019. – 221 с.
2. Танасієва М.М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / М.М. Танасієва. Чернівці : Технодрук, 2021. 100 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт законодавства України // www.zakon.rada.gov.ua

Тема 9. Облік специфічних міжнародних операцій

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, виконання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Критерії віднесення операції до фінансового лізингу.
2. Облік об'єктів фінансової оренди, отриманих від нерезидента.
3. Особливості оподаткування операцій фінансового лізингу з нерезидентом.
4. Особливості обліку операцій з експорту та імпорту за договорами комісії.

3. *Виконайте практичні завдання:*

1. Підприємством укладено з нерезидентом договір фінансового лізингу (оренди) комп'ютерів з подальшим переходом права власності об'єкта оренди у власність лізингоотримувача за такими умовами: строк лізингу – 2 роки (8 кварталів); вартість об'єкта лізингу – 24 000 євро; сума винагороди лізингодавця – 96 000 євро; орендна ставка відсотку – 24 % річних (6 % у квартал); сплата лізингових платежів здійснюється щоквартально в кінці кожного звітного періоду. 01.07 об'єкти фінансового лізингу передані лізингоотримувачу. Щоквартальний лізинговий платіж становить 4 200 євро та складається з таких сум: вартість комп'ютерів 3 000 євро, сума винагороди лізингодавця – 1 200 євро. Сума митних платежів становила (умовно) 20 000 грн. Курс НБУ (умовно): 1-й рік - 01.07 – 35,42 грн./євро; 30.09 – 35,45 грн./євро; 31.12 – 45,39 грн./євро; 2-й рік - 31.03 – 35,44 грн./євро; 30.06 – 35,47 грн./євро; 30.09 – 35,49 грн./євро; 31.12 – 35,40 грн./євро; 3-й рік - 31.03 – 35,32 грн./євро; 30.06 – 35,48 грн./євро; 05.07 – 35,47 грн./євро. Відобразити операції з фінансового лізингу в бухгалтерському обліку лізингоотримувача.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. 3. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 04.02.2021 року № 1201-IX, із змінами та доповненнями.

2. Митний кодекс України від від 13.03.2012 № 4495-VI, із змінами та доповненнями

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-17 зі змінами і доповненнями.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193, із змінами і доповненнями

Додаткова

1. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / за заг. ред. С. О. Кузнецова. – Х. : Видавництво Іванченко І. С., 2019. – 221 с.

2. Танасієва М.М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / М.М. Танасієва. Чернівці : Технодрук, 2021. 100 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт законодавства України // www.zakon.rada.gov.ua

2. Офіційний сайт Національного банку України // www.bank.gov.ua

Навчальне видання

Кожухова Тетяна Валеріївна

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Формат 60x84/8. Ум. др. арк.

Донецький національний університет

економіки і торгівлі імені

Михайла Туган-Барановського

50042, Дніпропетровська обл.,

м.Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.

Свідоцтво суб'єкту видавничої

справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.